

Factors Affecting Foreign Direct Investment in ASEAN

Luangphaxay Souphilay*

Department of Economics, Faculty of Economics and Tourism, Souphanouvong University, Lao PDR

*Correspondence:

Luangphaxay Souphilay,

Oudomxai Province

Customs,

Tel: +85602 5555 1677,

E-mail:

Luangphaxay10@gmail.com

Submitted: July 11, 2024

Revised: July 30, 2024

Accepted: August 15, 2024

Abstract

This study examines the changes in trade openness, gross domestic product (GDP), and foreign direct investment (FDI) in ASEAN from 1999-2022, analyzing how trade openness and GDP impact FDI. Using geographic data and descriptive statistics, the study employs the Panel Fully Modified Least Squares (FMOLS) method.

The analysis reveals that since 1999, trade openness in ASEAN has generally increased, driven by trade liberalization, international trade agreements, and infrastructure development. However, there have been occasional declines due to specific events. GDP has also consistently risen due to increased FDI, trade openness, and infrastructure improvements, transitioning the ASEAN economies from agriculture to manufacturing and services, leading to more global exports. FDI has shown continuous growth, supported by trade openness and infrastructure development, which have enhanced the region's attractiveness for investment. The study finds a positive relationship between trade openness, GDP, and FDI in ASEAN. A 1% increase in GDP leads to a 5.27% rise in FDI at a 1% significance level, while a 1% increase in trade openness results in a 2.62% increase in FDI at a 5% significance level.

Keyword: Impact, Foreign Direct Investment, Trade Openness Rate, GDP Growth, ASEAN Countries.

1. ຄວາມເປັນມາ ແລະ ຄວາມສໍາຄັນຂອງບັນຫາ

ໃນຍຸກຂອງໂລກກາພິວັດ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (Foreign Direct Investment: FDI) ເປັນປັດໄຈທີ່ສໍາຄັນໃນການສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດທີ່ກໍາລັງພັດທະນາ, ໂດຍປະເທດເຫຼົ່ານີ້ມັກຈະພົບກັບບັນຫາເລື່ອງການຂາດແຄນປັດໄຈເງິນທຶນ, ເນື່ອງຈາກປະຊາກອນມີລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່າ ເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງປະຊາກອນຖືກນໍາໄປໃຊ້ກັບການບໍລິໂພກໃນສັດສ່ວນທີ່ສູງເມື່ອທຽບກັບການອອມ, ເຊິ່ງສິ່ງຜົນໃຫ້ລະດັບການອອມພາຍໃນປະເທດບໍ່ພຽງພໍຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການລົງທຶນ, ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງ

ຕ້ອງອາໄສເງິນຈາກຕ່າງປະເທດເພື່ອມາເຕີມເຕັມການລົງທຶນພາຍໃນປະເທດໃນສ່ວນທີ່ຂາດຫາຍໄປ, ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ບໍ່ພຽງແຕ່ນໍາມາໃນຮູບແບບເມັດເງິນທຶນພຽງຢ່າງດຽວ ແຕ່ຍັງລວມເຖິງລະດັບຄວາມຮູ້ທາງດ້ານເທັກໂນໂລຢີ, ການບໍລິຫານຈັດການ, ການພັດທະນາທັກສະ ແລະ ທຶນດ້ານປັນຍາ ເຊິ່ງເປັນປັດໄຈທີ່ຊ່ວຍເພີ່ມສັກກະຍາພາບໃນການແຂ່ງຂັນ ແລະ ກະຕຸ້ນການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດ (Balasubramanyam et al., 1996). ໂດຍພາບລວມແລ້ວ ໃນພາກພື້ນອາຊຽນ (ASEAN) ມີອັດຕາການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດສູງ ແລະ

ເປັນທີ່ສົນໃຈຂອງນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ (Nguyen & Cieslik, 2020). ແຕ່ ປັດໄຈຕ່າງໆທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ FDI ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການສຶກສາຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ເລິກເຊິ່ງພໍໃນ ບົດບາດຂອງພາກພື້ນອາຊຽນ (Sharma & Mitra, 2013).

ຫນຶ່ງໃນປັດໄຈທີ່ສໍາຄັນໃນການດຶງດູດ FDI ແມ່ນ ການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ (Trade Openness Rate) ການ ເປີດເສລີທາງການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນສາມາດສ້າງສະພາບ ແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອໍດີການດຶງດູດ FDI ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ (Balasubramanyam et al., 1996). ການຫຼຸດຂໍ້ຈໍາກັດທາງ ການຄ້າ ແລະ ການສົ່ງເສີມການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດສາມາດ ຊ່ວຍເພີ່ມໂອກາດໃນການລົງທຶນ ແລະ ເສີມສ້າງການເຕີບໂຕ ທາງເສດຖະກິດ Azam & Lukman (2010). ປະເທດທີ່ມີ ນະໂຍບາຍເປີດປະເທດມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະດຶງດູດນັກລົງທຶນ ຕ່າງປະເທດໄດ້ຫຼາຍກວ່າເນື່ອງຈາກມີໂອກາດທາງການຄ້າທີ່ ກວ້າງຂວາງກວ່າ (Taguchi & Vining, 2017). ການສຶກ ສາຂອງ Rahman & Alam (2020) ພົບວ່າການເປີດເສລີ ທາງການຄ້າມີບົດບາດສໍາຄັນໃນການດຶງດູດ FDI ແລະ ເສີມ ສ້າງການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດ.

ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ (Gross Domestic Product: GDP) ເປັນຕົວຊີ້ວັດທີ່ສໍາຄັນໃນການ ປະເມີນຂະໜາດ ແລະ ສັກກະຍະພາບ ຫຼື ທ່າແຮງຂອງ ຕະຫລາດພາຍໃນປະເທດ (Hermes & Lensink, 2003). ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດທີ່ເຂັ້ມແຂງສາມາດດຶງດູດ FDI ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນເນື່ອງຈາກນັກລົງທຶນມີຄວາມມັ່ນໃຈໃນສັກກະ ຍະພາບທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດ (Hoang & Tràn, 2021) ປະເທດທີ່ມີການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດສູງມັກຈະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດເນື່ອງ ຈາກມີໂອກາດໃນການເຮັດກໍາໄລທີ່ສູງກວ່າ (Bashir, 2012). ການສຶກສາຂອງ Nguyen & Bui (2021) ພົບວ່າ GDP ເປັນປັດໄຈສໍາຄັນທີ່ມີຜົນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈຂອງນັກ ລົງທຶນຕ່າງປະເທດໃນການລົງທຶນໃນປະເທດຕ່າງໆ.

ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ຈຶ່ງມີຄວາມສໍາຄັນຢ່າງຍິ່ງ ເນື່ອງ ຈາກຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຫັນພາບລວມຂອງປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການດຶງ ດູດ FDI ໃນກຸ່ມອາຊຽນ, ເຊິ່ງຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກການສຶກສາໃນ ຄັ້ງນີ້ສາມາດນໍາໄປໃຊ້ເປັນແນວທາງໃນການວາງແຜນ, ປັບປຸງ ນະໂຍບາຍເສດຖະກິດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບໃນການດຶງດູດ ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດໃນອານາຄົດຂອງບັນດາປະເທດ ໃນພາກພື້ນອາຊຽນເພື່ອເພີ່ມຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ ໃນຕະຫຼາດໂລກ.

ເພື່ອເປັນການເຮັດໃຫ້ການດໍາເນີນການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ຄັ້ງນີ້ໃຫ້ເປັນໄປຕາມເປົ້າໝາຍ ແລະ ສະດວກຕໍ່ການຄົ້ນຄວ້າ ວິໄຈ ກຸ່ມຜູ້ວິໄຈໄດ້ມີຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຄື ດັ່ງນີ້:

- (1) ສຶກສາສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງອັດຕາການເປີດ ກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມ ພາຍໃນປະເທດ ໃນກຸ່ມອາຊຽນ.
- (2) ວິເຄາະຜົນກະທົບຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງ ການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ ປະເທດ ຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ໃນກຸ່ມອາຊຽນ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ວິທີການຄົ້ນຄວ້າ

ການຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ໃຊ້ການອອກແບບການວິເຄາະຂໍ້ ມູນແບບພາແນວ (Panel Data Analysis) ເພື່ອວິເຄາະ ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ (Trade Openness Rate) ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ (Gross Domestic Product: GDP) ຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງ ຈາກຕ່າງປະເທດ ໃນກຸ່ມອາຊຽນ (ASEAN), ເຊິ່ງການ ວິເຄາະຂໍ້ມູນແບບພາແນວຈະຊ່ວຍໃຫ້ສາມາດກວດສອບ, ວິເຄາະຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນຕ່າງໆໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ ແລະ ແນ່ນອນ, ໂດຍສາມາດຄວບຄຸມຄວາມແຕກຕ່າງ ລະຫວ່າງປະເທດ ແລະ ຊ່ວງເວລາໄດ້.

2.2 ເຄື່ອງມືການຄົ້ນຄວ້າ

ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາຈະເປັນການສຶກສາແບບປະລິມານ (Quantitative Research), ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທຸຕິຍະພູມ (Secondary Data) ທີ່ໄດ້ມາຈາກການສັງລວມຈາກເອກະສານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຊັ່ນ: ບົດຄົ້ນຄວ້າວິໄຈທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຂໍ້ມູນຕາມເວັບໄຊທາງອິນເຕີເນັດທີ່ມີຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ອື່ນໆ ເຂົ້ານຳໃຊ້ໃນການສຶກສາ, ການອະທິບາຍຜົນຂອງການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນນຳໃຊ້ຮູບແບບການພັນລະນາດ້ວຍການນຳສະເໜີຄ່າຕົວເລກ, ລວມໄປເຖິງບັນດາທິດສະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ເພື່ອປະກອບເຂົ້າໃນການອະທິບາຍເຫດ ແລະ ຜົນຂອງການສຶກສາ.

2.3 ການເກັບລວມຂໍ້ມູນ

ຂໍ້ມູນທີ່ຄະນະຜູ້ວິໄຈເກັບລວມຂໍ້ມູນທຸຕິຍະພູມມາວິເຄາະເປັນຫຼັກ, ເຊິ່ງໄດ້ລວບລວມມາຈາກກຸ່ມອາຊຽນ ເຊິ່ງປະກອບມີ ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ (Trade Openness), ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ (GDP) ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI).

2.4 ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ສໍາລັບການສຶກສາຜົນກະທົບຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ໃນກຸ່ມອາຊຽນ. ແມ່ນນຳໃຊ້ວິທີວິເຄາະ ແລະ ອະທິບາຍໃນຮູບແບບສະຖິຕິພັນລະນາ (Descriptive Statistics) ໂດຍການນຳສະເໜີ ດ້ວຍຈໍານວນ ແລະ ເປີເຊັນ (%) ໄປຄວບຄູ່ກັບທິດສະດີການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ທິດສະດີການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ. ສໍາລັບການວິເຄາະແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ດ້ວຍວິທີພິຈາລະນາຄວາມສໍາພັນໄລຍະຍາວຂອງຕົວແປຕ່າງໆ ໃນແບບຈໍາລອງ Fully Modified Ordinary Least Square (FMOLS) ດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 90%, 95% ແລະ 99% ໂດຍການວິເຄາະຜ່ານໂປຣແກມທາງສະຖິຕິ ໂດຍກຳນົດຄ່າລະດັບຄວາມສໍາຄັນ

ທາງດ້ານສະຖິຕິຄື *sig ≤ 0.1 ** sig ≤ 0.05 *** sig ≤ 0.01

ແບບຈໍາລອງທີ່ໃຊ້ໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ:

$$\text{Log (FDI)}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{Log(EXC)}_{it} + \alpha_2 \text{Log(TOR)}_{it} + \alpha_3 \text{Log(GDP)}_{it} + e_{i,t} \dots \dots \dots (1)$$

ໃນແບບຈໍາລອງສະແດງເຖິງ ຜົນກະທົບຈາກອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ໃນກຸ່ມອາຊຽນ ແຕ່ປີ 1999-2022 ສະແດງໃນຕາຕະລາງທີ 1.

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

3.1 ສຶກສາສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ໃນກຸ່ມອາຊຽນ ໃນຊ່ວງປີ 1999-2022.

ໃນຊ່ວງປີ 1999-2002 ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 1.20 ເປັນ 1.36 (+13.33%) ເນື່ອງຈາກການຟື້ນຕົວຈາກວິກິດເສດຖະກິດເອເຊຍໃນປີ 1997. ຕໍ່ມາໃນຊ່ວງປີ 2003-2007 ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າເຕີບໂຕຈາກ 1.31 ເປັນ 1.35 (+3.05%) ຈາກການປະຕິຮູບທາງການຄ້າ ແລະ ການເປີດເສລີທາງເສດຖະກິດ. ໃນຊ່ວງວິກິດການເງິນໂລກປີ 2008-2009 ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າຫຼຸດລົງຈາກ 1.31 ເປັນ 1.26 (3.82%) ເນື່ອງຈາກຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທາງການເງິນ. ຫຼັງຈາກວິກິດການເງິນໂລກໃນຊ່ວງປີ 2010-2013 ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າຟື້ນຕົວຈາກ 1.23 ເປັນ 1.31 (+6.50%) ແລະ ໃນຊ່ວງປີ 2014-2016 ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 1.39 ເປັນ 1.48 (+6.47%) ຈາກການເປີດເສລີທາງການຄ້າເພີ່ມເຕີມ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມຂໍ້ຕົກລົງທາງການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ. ຊ່ວງປີ 2017-2019 ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າມີຄວາມສະຖຽນພາບ ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 1.51 ເປັນ 1.67 (+10.60%) ແຕ່ໃນຊ່ວງປີ 2020-2022 ອັດຕາການເປີດ

ກວ້າງທາງການຄ້າຫຼຸດລົງຈາກ 1.63 ເປັນ 1.27 (22.08%) ເນື່ອງຈາກຜົນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງ COVID19 ທີ່ເຮັດໃຫ້ການຄ້າໂລກຫຼຸດລົງ ແລະ ການນຳເຂົ້າສິ່ງອອກໃນພາກພື້ນນີ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮຸນແຮງ. ສ່ວນຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ (GDP) ໃນຊ່ວງປີ 1999-2002 GDP ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 1.2 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ ເປັນ 1.5 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ (+25%) ເນື່ອງຈາກການຟື້ນຕົວຈາກວິກິດເສດຖະກິດໃນປາຍທົດສະວັດ 1990. ຊ່ວງປີ 2003-2007 GDP ເຕີບໂຕຈາກ 1.6 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ ເປັນ 2.2 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ (+37.5%) ຈາກການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດທີ່ມັນຄົງ. ໃນຊ່ວງວິກິດການເງິນໂລກປີ 2008-2009 GDP ຫຼຸດລົງຈາກ 2.4 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ ເປັນ 2.1 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ (12.5%) ເນື່ອງຈາກຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທາງການເງິນ. ຫຼັງຈາກວິກິດການເງິນໂລກໃນຊ່ວງປີ 2010-2013 GDP ໄດ້ຟື້ນຕົວຂຶ້ນຈາກ 2.3 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ ເປັນ 2.7 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ (+17.4%). ຊ່ວງປີ 2014-2016 GDP ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 3.0 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ ເປັນ 3.4 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ (+13.3%) ຈາກການພັດທະນາເສດຖະກິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ຊ່ວງປີ 2017-2019 GDP ຍັງເຕີບໂຕຈາກ 3.6 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດ ເປັນ 4.0 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດໂດລາສະຫາລັດ (+11.1%), ແຕ່ໃນຊ່ວງປີ 2020-2022 GDP ໄດ້ລົດລົງຈາກ 4.1 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດໂດລາສະຫາລັດເປັນ 3.8 ພັນລ້ານໂດລາສະຫາລັດໂດລາສະຫາລັດ (7.3%) ເນື່ອງຈາກຜົນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງ COVID19 ທີ່ເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດໂລກເກີດຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ເສດຖະກິດໃນພາກພື້ນນີ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮຸນແຮງ.

3.2 ວິເຄາະຜົນກະທົບຈາກອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ໃນກຸ່ມອາຊຽນ ໃນຊ່ວງປີ 1999-2022.

ຜົນການວິເຄາະອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໃນກຸ່ມອາຊຽນ ດ້ວຍວິທີ Panel Fully Modified Least Squares (FMOLS) ພົບວ່າ: ຕົວປ່ຽນຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ (Log(GDP)) ແມ່ນມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບຕົວປ່ຽນການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (Log(FDI)) ກວ່າວ່າເມື່ອຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ 1 % ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ 5.269300 % ດ້ວຍລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 1 %. ຕົວປ່ຽນອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ (Log(TOR)) ແມ່ນມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບຕົວປ່ຽນການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (Log(FDI)) ກວ່າວ່າເມື່ອອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າເພີ່ມຂຶ້ນ 1 % ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ 2.624752 % ດ້ວຍລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 5 % ຈາກການທົດສອບ Granger Causality ພົບວ່າຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ແມ່ນມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ໝາຍຄວາມວ່າ ເມື່ອຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ຫົວໜ່ວຍ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດຫຼຸດລົງ 1.353921 ຫົວໜ່ວຍ ໂດຍຜ່ານລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 1 % ແລະ ເປັນການພົວໃນແບບສອງທິດທາງ (Bidirectional) ໝາຍຄວາມວ່າ ຕົວປ່ຽນຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ (Log(GDP)) ເປັນເຫດເປັນຜົນຕໍ່ກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເປັນເຫດເປັນຜົນກັບ

ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ. ສ່ວນອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແມ່ນມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ໝາຍຄວາມວ່າ ເມື່ອຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ຫົວໜ່ວຍ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດຫຼຸດລົງ 1.684894 ຫົວໜ່ວຍ ໂດຍຜ່ານລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 1 % ແລະ ເປັນການພົວໃນແບບທິດທາງດຽວ (Unidirectional) ໝາຍຄວາມວ່າ ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າໃນ ເປັນເຫດເປັນຜົນຕໍ່ກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແຕ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດແມ່ນບໍ່ໄດ້ເປັນເຫດເປັນຜົນຕໍ່ກັບອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຄ່າ ECM ພົບວ່າ ບໍ່ຜ່ານຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ບໍ່ມີການປັບຕົວຈາກດຸນຍະພາບໄລຍະສັ້ນສູ່ດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວໃນສົມຜົນນີ້. ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ການເຕີບໂຕຂອງຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ແມ່ນມີບົດບາດສໍາຄັນໃນການດຶງດູດການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າຊ່ວຍກະຕຸ້ນການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດໃນພາກພື້ນ, ເນື່ອງຈາກສິ່ງເສີມການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ, ມີຄວາມສາມາດໃນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດທີ່ງ່າຍຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດຕ່າງຊາດເຂົ້າມາລົງທຶນ ແລະ ຜະລິດສິນຄ້າເພື່ອສົ່ງອອກໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ, ສົ່ງຜົນໃຫ້ເກີດການຈ້າງງານ ແລະ ການພັດທະນາເທັກໂນໂລຊີໃນປະເທດ. ນອກຈາກນັ້ນ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ຍັງສະແດງເຖິງການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດພາຍໃນປະເທດ. ການມີຂະໜາດເສດຖະກິດໃຫຍ່ຂຶ້ນ ແລະ ມີການບໍລິໂພກທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນເບິ່ງເຫັນໂອກາດໃນການລົງທຶນ ແລະ ຂະຫຍາຍທຸລະກິດໃນບັນດາປະເທດໃນກຸ່ມອາຊຽນ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ ຍັງຊ່ວຍ

ສົ່ງເສີມການລົງທຶນໃນໂຄງສ້າງພື້ນຖານເຊັ່ນ: ທ່າເຮືອ, ຖະໜົນຫົນທາງ, ສະໜາມບິນ, ລົດໄຟຟ້າ ແລະ ລະບົບຂົນສົ່ງສາທາລະນະ. ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດມີຄວາມສະດວກ ແລະ ມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ. ຜົນກະທົບເຫຼົ່ານີ້ມີຄວາມສໍາຄັນທັງໃນເຊິ່ງປະລິມານ ແລະ ເຊິ່ງຄຸນນະພາບ, ເຊິ່ງສະແດງເຖິງການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ, ການພັດທະນາໂຄງສ້າງພື້ນຖານ, ການຖ່າຍທອດເທັກໂນໂລຊີ, ແລະ ການພັດທະນາທັກສະແຮງງານໃນພາກພື້ນອາຊຽນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

4. ວິພາກຜົນ

ສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດໃນກຸ່ມອາຊຽນໃນຊ່ວງປີ 1999-2002 ພົບວ່າອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຫຼັງຈາກທີ່ພາກພື້ນນີ້ພື້ນຕົວຈາກວິກິດເສດຖະກິດໃນປາຍທົດສະວັດທີ 1990. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າຊ່ວຍໃຫ້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການໃນພາກພື້ນນີ້ສາມາດແຂ່ງຂັນໄດ້ໃນຕະຫຼາດໂລກ, ສົ່ງຜົນໃຫ້ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ຕໍ່ມາໃນຊ່ວງປີ 2003-2007 ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າຍັງຄົງເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ການປະຕິຮູບທາງການຄ້າ ແລະ ການເປີດເສລີທາງເສດຖະກິດໃນຫຼາຍປະເທດໃນອາຊຽນຊ່ວຍເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI. ການເປີດເສລີທາງການຄ້າຊ່ວຍຫຼຸດຂໍ້ຈໍາກັດທາງການຄ້າ, ເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງຊາດມີຄວາມມັ່ນໃຈໃນການນໍາເງິນທຶນເຂົ້າມາລົງທຶນໃນພາກພື້ນນີ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ແຕ່ໃນຊ່ວງວິກິດການເງິນໂລກປີ 2008-2009, ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າໃນກຸ່ມອາຊຽນຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ຈາກຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທາງການເງິນເຮັດໃຫ້ການຄ້າໂລກຫລຸດລົງ ແລະ ການນໍາເຂົ້າສິ່ງອອກໃນພາກພື້ນນີ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ການຫຼຸດລົງຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງຊາດຫລີກລ່ຽງການລົງທຶນໃນພາກພື້ນນີ້ເນື່ອງ

ຈາກຄວາມສຽງທາງການຄ້າ ແລະ ການເງິນທີ່ສູງຂຶ້ນ. ຫລັງຈາກວິກິດການເງິນໂລກໃນຊ່ວງປີ 2010-2013, ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນພື້ນຕົວຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ. ການປະຕິຮູບທາງການຄ້າ ແລະ ການເປີດເສລີທາງເສດຖະກິດຊ່ວຍເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI ອີກຄັ້ງ. ການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າຍັງສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດ ແລະ ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນຂອງສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຂອງກຸ່ມອາຊຽນ. ໃນຊ່ວງປີ 2014-2016, ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ການເປີດເສລີທາງການຄ້າເພີ່ມເຕີມ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມໃນຂໍ້ຕົກລົງທາງການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດຊ່ວຍເພີ່ມຄວາມນ່າສົນໃຈຂອງພາກພື້ນນີ້ສໍາລັບນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ. ໃນຊ່ວງປີ 2017-2019, ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າມີຄວາມສະຖຽນລະພາບ ແລະ ການເປີດເສລີທາງການຄ້າຍັງຄົງສົ່ງເສີມການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດໂດຍສະເພາະໃນປະເທດທີ່ມີການພັດທະນາທາງເສດຖະກິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ໃນຊ່ວງປີ 2020-2022, ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າໃນກຸ່ມອາຊຽນຫຼຸດລົງຢ່າງຫນັກ ເນື່ອງຈາກຜົນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງ COVID19 ທີ່ເຮັດໃຫ້ການຄ້າໂລກເກີດຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ການຄ້າໂລກຫລຸດລົງ. ການປິດພິມແດນ ແລະ ການຢຸດຊະຖັກຂອງການຄ້າໂລກເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນມີຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບຄວາມສາມາດໃນການດໍາເນີນທຸລະກິດໃນພາກພື້ນນີ້ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ Nguyen & Bui (2021) ພົບວ່າ ການເປີດເສລີທາງການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຊ່ວຍເພີ່ມການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ. ການສຶກສາຂອງພວກເຂົາສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເມື່ອປະເທດໃນກຸ່ມອາຊຽນມີການເປີດເສລີທາງການຄ້າຫລາຍຂຶ້ນ, ການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI ຈະເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການເຕີບໂຕຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າໃນຊ່ວງປີ 2003-2007 ແລະ 2014-2016 ທີ່ການປະຕິຮູບທາງການຄ້າ ແລະ ການເປີດເສລີທາງ

ເສດຖະກິດຊ່ວຍເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI. ແລະ ການສຶກສາຂອງ Rahman & Alam (2020) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າມີຜົນບວກຕໍ່ FDI ໃນປະເທດກໍາລັງພັດທະນາ. ການສຶກສາຂອງພວກເຂົາພົບວ່າການເປີດເສລີທາງການຄ້າ ແລະ ການຫຼຸດຂໍ້ຈຳກັດທາງການຄ້າສົ່ງຜົນໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງຊາດມີຄວາມມັ່ນໃຈໃນການນໍາເງິນທຶນເຂົ້າມາລົງທຶນໃນປະເທດກໍາລັງພັດທະນາ, ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນໃນຊ່ວງປີ 2000-2007 ແລະ ການພື້ນຕົວໃນຊ່ວງປີ 2010-2013 ຫລັງຈາກວິກິດການເງິນໂລກ ແລະ ການສຶກສາຂອງ Balasubramanyam et al., (1996) ການສຶກສານີ້ພົບວ່າການເປີດເສລີທາງການຄ້າໃນປະເທດກໍາລັງພັດທະນາເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ ແລະ ດຶງດູດການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ, ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບການເຕີບໂຕຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າໃນກຸ່ມອາຊຽນໃນຊ່ວງປີ 2014-2016 ທີ່ການເປີດເສລີທາງການຄ້າເພີ່ມເຕີມ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມໃນຂໍ້ຕົກລົງທາງການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດຊ່ວຍເພີ່ມຄວາມນ່າສົນໃຈຂອງພາກພື້ນນີ້ສໍາລັບນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ.

ສ່ວນຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍມນປະເທດໃນຊ່ວງປີ 1999-2002, GDP ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນເລີ່ມຕົ້ນຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ ເນື່ອງຈາກພາກພື້ນນີ້ກໍາລັງພື້ນຕົວຈາກວິກິດເສດຖະກິດໃນປາຍທົດສະວັດທີ 1990. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ GDP ໃນຊ່ວງນີ້ເປັນສັນຍານຂອງການພື້ນຕົວທາງເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາທາງເສດຖະກິດທີ່ເລີ່ມກັບມາເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ, ສົ່ງຜົນໃຫ້ການລົງທຶນໂດຍຕົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ຕໍ່ມາໃນຊ່ວງປີ 2003-2007, GDP ຂອງກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຍັງຄົງເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດທີ່ມັ່ນຄົງນີ້ດຶງດູດການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃນສັກຍະພາບການເຕີບໂຕທາງ

ເສດຖະກິດຂອງພາກພື້ນນີ້. ຊ່ວງວິກິດການເງິນໂລກໃນປີ 2008-2009 ເຮັດໃຫ້ GDP ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຫລຸດລົງຢ່າງຫນັກ. ຈາກຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທາງການເງິນ ແລະ ຄວາມສຽງທາງເສດຖະກິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດຫລີກລ່ຽງການລົງທຶນໃນພາກພື້ນນີ້. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນຊ່ວງປີ 2010-2013, GDP ຂອງກຸ່ມປະເທດອາຊຽນພື້ນຕົວຂຶ້ນອີກຄັ້ງ. ຈາກການປະຕິຮູບທາງເສດຖະກິດ ແລະ ການເປີດເສລີທາງການຄ້າທີ່ດໍາເນີນການໃນຊ່ວງນີ້ຊ່ວຍເສີມສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃຫ້ກັບນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ແລະ ເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI. ຊ່ວງປີ 2014-2016, GDP ຂອງກຸ່ມປະເທດອາຊຽນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ຈາກການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດທີ່ສະຖຽນລະພາບນີ້ສິ່ງຜົນໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງຊາດມີຄວາມໝັ້ນໃຈໃນການລົງທຶນໃນພາກພື້ນນີ້ຫລາຍຂຶ້ນ. ຊ່ວງປີ 2017-2019, GDP ຂອງກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຍັງຄົງມີຄວາມສະຖຽນລະພາບ ແລະ ເຕີບໂຕຢ່າງມັ້ນຄົງ. ແຕ່ໃນຊ່ວງປີ 2020-2022, GDP ຂອງກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຫລຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເນື່ອງຈາກຜົນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງ COVID19 ທີ່ເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດໂລກເກີດຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ເສດຖະກິດໃນພາກພື້ນນີ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮຸນແຮງ. ການຫລຸດລົງຂອງ GDP ໃນຊ່ວງນີ້ເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດມີຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບຄວາມສຽງທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຫລີກລ່ຽງການລົງທຶນໃນພາກພື້ນນີ້. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ Hermes & Lensink (2003) ພົບວ່າການເຕີບໂຕຂອງ GDP ມີຜົນບວກຕໍ່ FDI. ການສຶກສາຂອງພວກເຂົາສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເມື່ອ GDP ເພີ່ມຂຶ້ນ, ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃນສັກຍະພາບການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຜົນຕອບແທນຈາກການລົງທຶນທີ່ດີ, ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບການເຕີບໂຕຂອງ GDP ໃນຊ່ວງປີ 2003-2007 ແລະ 2014-2016 ທີ່ເຮັດໃຫ້ FDI ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ການສຶກສາຂອງ Hoang & Trần, (2021) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າການເຕີບໂຕຂອງ GDP

ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນມີຜົນບວກຕໍ່ FDI. ການສຶກສາຂອງພວກເຂົາພົບວ່າ GDP ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຊ່ວຍເສີມສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດໃນການນໍາເງິນທຶນເຂົ້າມາລົງທຶນໃນພາກພື້ນນີ້, ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການພື້ນຕົວຂອງ GDP ໃນຊ່ວງປີ 2010-2013 ແລະ ການເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນຊ່ວງປີ 2017-2019 ແລະ ການສຶກສາຂອງ Nguyen & Cieslik (2020) ການສຶກສານີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າການເຕີບໂຕຂອງ GDP ໃນປະເທດກໍາລັງພັດທະນາມີຜົນບວກຕໍ່ FDI. ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຊ່ວຍເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI ເນື່ອງຈາກນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດເຊື່ອໝັ້ນໃນສັກຍະພາບການເຕີບໂຕ ແລະ ຜົນຕອບແທນຈາກການລົງທຶນໃນພາກພື້ນນີ້ ແລະ ການສຶກສາຂອງ Azam & Lukman (2010) ພົບວ່າການເຕີບໂຕຂອງ GDP ມີຜົນບວກຕໍ່ FDI ໃນປະເທດອິນເດຍ, ອິນໂດນີເຊຍ ແລະ ປາກີສະຖານ, ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການເຕີບໂຕຂອງ GDP ໃນກຸ່ມອາຊຽນທີ່ຊ່ວຍເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI ໃນຊ່ວງປີ 2003-2007 ແລະ 2014-2016. ສ່ວນການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໃນຊ່ວງປີ 1999-2002, ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຫຼັງຈາກທີ່ພາກພື້ນນີ້ພື້ນຕົວຈາກວິກິດເສດຖະກິດໃນປາຍທົດສະວັດທີ່ 1990. ການພື້ນຕົວທາງເສດຖະກິດ ແລະ ການເປີດກ້ວາງທາງການຄ້າທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊ່ວງນີ້ສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃຫ້ກັບນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ. ຕໍ່ມາໃນຊ່ວງປີ 2003-2007, FDI ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຍັງຄົງເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ການປະຕິຮູບທາງການຄ້າ ແລະ ການເປີດເສລີທາງເສດຖະກິດໃນຫຼາຍປະເທດໃນອາຊຽນຊ່ວຍເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI. ການເຕີບໂຕຂອງ GDP ໃນຊ່ວງນີ້ຍັງຄົງສະແດງເຖິງຄວາມສາມາດໃນການພັດທະນາ ແລະ ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດ. ແຕ່ໃນຊ່ວງວິກິດການເງິນໂລກປີ 2008-2009, FDI ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຫລຸດລົງຢ່າງຫນັກ. ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທາງການເງິນ

ເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດຫລີກລ່ຽງການລົງທຶນໃນພາກພື້ນນີ້ເນື່ອງຈາກຄວາມສຽງທາງການຄ້າ ແລະ ການເງິນທີ່ສູງຂຶ້ນ. ຫຼັງຈາກວິກິດການເງິນໂລກໃນຊ່ວງປີ 2010-2013, FDI ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນພື້ນຕົວຂຶ້ນອີກຄັ້ງ. ຈາກການປະຕິຮູບທາງການຄ້າ ແລະ ການເປີດເສລີທາງເສດຖະກິດຊ່ວຍເສີມສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃຫ້ກັບນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ແລະ ເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI. ໃນຊ່ວງປີ 2014-2016, FDI ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຍັງຄົງເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ຈາກການເປີດເສລີທາງການຄ້າເພີ່ມເຕີມ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມໃນຂໍ້ຕົກລົງທາງການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດຊ່ວຍເພີ່ມຄວາມນ່າສົນໃຈຂອງພາກພື້ນນີ້ສໍາລັບນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ. ຊ່ວງປີ 2017-2019, FDI ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຍັງຄົງມີຄວາມສະຖຽນລະພາບ ແລະ ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຢ່າງມັ້ນຄົງ, ເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດມີຄວາມໝັ້ນໃຈໃນການນໍາເງິນທຶນເຂົ້າມາລົງທຶນໃນພາກພື້ນນີ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ແຕ່ຊ່ວງປີ 2020-2022, FDI ໃນກຸ່ມອາຊຽນຫຼຸດລົງຢ່າງຫນັກເນື່ອງຈາກຜົນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງ COVID19 ທີ່ເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດໂລກເກີດຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ການປົດພົມແດນ ແລະ ການຫຍຸດຊະງັກຂອງການຄ້າໂລກເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນມີຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບຄວາມສາມາດໃນການດໍາເນີນທຸລະກິດໃນພາກພື້ນນີ້ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ Nguyen & Bui (2021) ພົບວ່າການເປີດເສລີທາງການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຊ່ວຍເພີ່ມການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ. ການສຶກສາຂອງພວກເຂົາສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເມື່ອປະເທດໃນກຸ່ມອາຊຽນມີການເປີດເສລີທາງການຄ້າຫຼາຍຂຶ້ນ, ການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI ຈະເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບການເຕີບໂຕຂອງ FDI ໃນຊ່ວງປີ 2003-2007 ແລະ 2014-2016 ທີ່ການປະຕິຮູບທາງການຄ້າ ແລະ ການເປີດເສລີທາງເສດຖະກິດຊ່ວຍເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI. ແລະ ການສຶກສາຂອງ Rahman & Alam (2020) ສະແດງໃຫ້ເຫັນ

ວ່າການເປີດກ້ວາງທາງການຄ້າມີຜົນບວກຕໍ່ FDI ໃນປະເທດກໍາລັງພັດທະນາ. ການສຶກສາຂອງພວກເຂົາພົບວ່າການເປີດເສລີທາງການຄ້າ ແລະ ການຫຼຸດຂໍ້ຈຳກັດທາງການຄ້າລົງຜົນໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃນການນໍາເງິນທຶນເຂົ້າມາລົງທຶນໃນປະເທດກໍາລັງພັດທະນາ, ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ FDI ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນໃນຊ່ວງປີ 2000-2007 ແລະ ການພື້ນຕົວໃນຊ່ວງປີ 2010-2013 ຫຼັງຈາກວິກິດການເງິນໂລກ ແລະ ການສຶກສາຂອງ Azam & Lukman (2010) ພົບວ່າການເຕີບໂຕຂອງ GDP ມີຜົນບວກຕໍ່ FDI ໃນປະເທດອິນເດຍ, ອິນໂດນີເຊຍ ແລະ ປາກີສະຖານ, ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບການເຕີບໂຕຂອງ FDI ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນທີ່ຊ່ວຍເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI ໂດຍສະເພາະໃນຊ່ວງປີ 2003-2007 ແລະ 2014-2016 ແລະ ການສຶກສາຂອງ Hermes & Lensink (2003) ພົບວ່າການເຕີບໂຕຂອງ GDP ມີຜົນບວກຕໍ່ FDI. ການສຶກສາຂອງພວກເຂົາສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເມື່ອ GDP ເພີ່ມຂຶ້ນ, ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃນສັກຍະພາບການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຜົນຕອບແທນຈາກການລົງທຶນທີ່ດີ, ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບການເຕີບໂຕຂອງ FDI ໃນຊ່ວງປີ 2003-2007 ແລະ 2014-2016.

ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາການເປີດກ້ວາງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດນກຸ່ມອາຊຽນພົບວ່າ ອັດຕາການເປີດກ້ວາງທາງການຄ້າ ມີຜົນບວກຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ເຊິ່ງຫມາຍຄວາມວ່າການເປີດເສລີທາງການຄ້າ ແລະ ການຫຼຸດຂໍ້ຈຳກັດທາງການຄ້າຈະຊ່ວຍເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI ໃນກຸ່ມອາຊຽນ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການຄ້າເສລີຊ່ວຍສ້າງໂອກາດໃຫມ່ໆ ສໍາລັບນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດໃນການເຂົ້າມາລົງທຶນ ແລະ ເຮັດທຸລະກິດໃນພາກພື້ນນີ້. ນອກຈາກນັ້ນການເປີດເສລີທາງການຄ້າຍັງຊ່ວຍເພີ່ມປະສິດທິພາບໃນການຈັດຫາສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ປະເທດໃນກຸ່ມ

ອາຊຽນມີຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນທີ່ສູງຂຶ້ນ, ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ Rahman & Alam (2020) ພົບວ່າ ການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າຊ່ວຍເພີ່ມ FDI ໃນປະເທດກຳລັງພັດທະນາ, ການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນມີຄວາມມັ່ນໃຈໃນການເຂົ້າມາລົງທຶນຫຼາຍຂຶ້ນເນື່ອງຈາກເຫັນເຖິງການເປີດກວ້າງ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນຈາກລັດຖະບານໃນດ້ານະໂຍບາຍການຄ້າທີ່ດີ ແລະ ການສຶກສາຂອງ Kiyota (2020) ຍັງພົບວ່າການເປີດເສລີທາງການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນຊ່ວຍເພີ່ມ FDI ເນື່ອງຈາກການຫຼຸດຂໍ້ຈຳກັດທາງການຄ້າ ແລະ ການສົ່ງເສີມການຄ້າເສລີສ້າງໂອກາດໃນການລົງທຶນຫຼາຍຂຶ້ນ. ສ່ວນຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ (GDP) ມີຜົນບວກຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ເຊິ່ງຫມາຍຄວາມວ່າການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດຈະຊ່ວຍເພີ່ມການໄຫລເຂົ້າຂອງ FDI ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນ. ການເຕີບໂຕຂອງ GDP ສະແດງເຖິງຄວາມແຂງແຮງທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການສ້າງຜົນຕອບແທນຈາກການລົງທຶນ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງຊາດມີຄວາມມັ່ນໃຈໃນການເຂົ້າມາລົງທຶນ ແລະ ເຮັດທຸລະກິດໃນພາກພື້ນນີ້. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ (Hoang & Tràn, 2021) ພົບວ່າການເຕີບໂຕຂອງ GDP ມີຜົນບວກຕໍ່ FDI ໃນກຸ່ມປະເທດອາຊຽນ, ການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດຊ່ວຍສ້າງໂອກາດໃຫມ່ໆ ໃນການລົງທຶນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນເຫັນເຖິງສັກກະຍະພາບໃນການສ້າງຜົນຕອບແທນທີ່ດີຈາກການລົງທຶນໃນພາກພື້ນນີ້ ແລະ ການສຶກສາຂອງ Azam & Lukman (2010) ເຫັນວ່າການເຕີບໂຕຂອງ GDP ໃນປະເທດອິນເດຍ, ອິນໂດນີເຊຍ ແລະ ປາກີສະຖານມີຜົນບວກຕໍ່ FDI, ໂດຍການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດເປັນປັດໃຈສຳຄັນທີ່ຊ່ວຍດຶງດູດການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ການສຶກສາຂອງ Blomström & Kokko (1998) ພົບວ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດບໍ່ພຽງແຕ່ມີຜົນຕໍ່ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ແຕ່ຍັງກ່ຽວຂ້ອງກັບ

ການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ການພັດທະນາທາງເສດຖະກິດຂຶ້ນເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ການສຶກສາຂອງ Wheeler & Mody (1992) ພົບວ່າປັດໃຈທີ່ຕັດສິນໃຈການລົງທຶນລະຫວ່າງປະເທດຂອງບັນດາບໍລິສັດຢູ່ໃນສະຫາລັດອາເມລິກາ ຫຼັກໆແມ່ນນັກລົງທຶນຈະພິຈາລະນາປັດໃຈທີ່ມີຜົນກະທົບເຊັ່ນ: ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ການສຶກສາຂອງ Phommouny & Shuquan (2024) ພົບວ່າ GDP ແມ່ນມີຄວາມສຳພັນໃນເຊິ່ງບວກຕໍ່ກັບການໄຫລເຂົ້າຂອງ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໃນສປປ ລາວ ແລະ ການສຶກສາຂອງ Phiangkham et al. (2023) ພົບວ່າ GDP ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດແມ່ນມີຄວາມສຳພັນກັນໃນເຊິ່ງບວກຕໍ່ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ໂດຍ GDP ທີ່ສູງຂຶ້ນຊ່ວຍເພີ່ມຄວາມໝັ້ນໃຈໃຫ້ກັບນັກລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດໃຫ້ເຂົ້າມາລົງທຶນໃນປະເທດ ເພື່ອສ້າງໂອທາງເສດຖະກິດຫຼາຍຂຶ້ນ.

5. ສະຫຼຸບ

(1) ການປ່ຽນແປງຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ, ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໃນກຸ່ມອາຊຽນ ນັບແຕ່ປີ 1999-2022 ເຫັນວ່າອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນຊ່ວງປີ 2000-2007 ແລະ 2014-2016 ສະແດງເຫັນການຟື້ນຕົວ ແລະ ການເປີດເສລີທາງການຄ້າ ແຕ່ຫຼຸດລົງໃນຊ່ວງວິກິດການເງິນໂລກ ແລະ ການລະບາດຂອງ COVID19; GDP ຂອງກຸ່ມປະເທດອາຊຽນເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນຊ່ວງປີ 2000-2007 ແລະ 2014-2016 ແຕ່ຫຼຸດລົງໃນຊ່ວງວິກິດການເງິນໂລກ ແລະ ການລະບາດຂອງ COVID19; FDI ເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊ່ວງປີ 2000-2007 ແລະ 2014-2016 ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນການຟື້ນຕົວ ແລະ ການເປີດເສລີທາງເສດຖະກິດ ແຕ່ຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼາຍໃນຊ່ວງວິກິດການເງິນໂລກ ແລະ ການລະບາດຂອງ COVID19.

(2) ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ຕໍ່ການລົງທຶນ ໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໃນກຸ່ມອາຊຽນ ນັບແຕ່ປີ 1999-2022 ພົບວ່າ: ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າແມ່ນມີ ຄວາມສໍາພັນໄປໃນທິດທາງດຽວຕໍ່ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການ ລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດຄື: ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງ ການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນຄ້າ ມີການ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ກັບການລົງທຶນ ໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ ເຊັ່ນດຽວກັນ ໂດຍທີ່ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດຈະສົ່ງຜົນ ກະທົບຕໍ່ການປ່ຽນແປງການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ໃນ ສັດສ່ວນທີ່ຫຼາຍກວ່າອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຜູ້ຄົນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍປະຕິຍານ ຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບພາກສ່ວນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພາກສ່ວນໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບການໃດໜຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມ ຍິນດີ ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

Azam, M., & Lukman, L. (2010). Determinants of foreign direct investment in India, Indonesia, and Pakistan: A quantitative approach. *Asian Journal of Business and Management Sciences*, 1(1), 21-35.

Balasubramanyam, V. N., Salisu, M. A., & Sapsford, D. (1996). Foreign direct investment and growth in EP and IS countries. *The Economic Journal*, 106(434), 92-105.

Bashir, M. (2012). The Impact of GDP on Foreign Direct Investment in ASEAN Countries. *International Journal of Economics and Finance*, 4(7), 69-76.

Blomström, M., & Kokko, A. (1998). Multinational corporations and spillovers. *Journal of Economic Surveys*, 12(2), 247-277.

Hermes, N., & Lensink, R. (2003). Foreign direct investment, financial development and economic growth. *The Journal of Development Studies*, 40(1), 142-163.

Hoang, T., Trần, L., & Nguyễn, M. (2021). The impact of GDP and trade openness on foreign direct investment in ASEAN countries. *International Journal of Business and Economics*, 6(3), 112-123.

Kiyota, K. (2020). Trade and investment liberalization and foreign direct investment: Firm-level evidence from Japanese firms. *Journal of Japanese and International Economies*, 56, 101060.

Nguyen, A. T., & Bui, N. T. (2021). Trade openness and foreign direct investment: New evidence from selected ASEAN countries. *Journal of Asian Business and Economic Studies*, 28(2), 137-151.

Nguyen, D. C., & Cieslik, A. (2020). The impact of trade openness on foreign direct investment in developing countries: The case of Vietnam. *Economics Bulletin*, 40(1), 224-236.

Phiengkham, P., Bounthavy, B., Sioudomphan, S., Southavone, T., & Thavisay, C. (2023). The Macroeconomics Factors Affecting Economic Growth of Laos from 2012-2021. *Souphanouvong University Journal of Multidisciplinary Research and Development*, 9(2), 158-168.

Phommouny, P., & Shuquan, H. (2024). Analysis of the determinants of Chinese foreign direct investment in Laos. *Souphanouvong University Journal of Multidisciplinary Research and Development*, 10(2), 177-184.

Rahman, M. M., & Alam, K. M. (2020). Trade openness and foreign direct investment

inflows: A panel data analysis for selected South Asian countries. *The Journal of Developing Areas*, 54(2), 187-202.

Sharma, K., & Mitra, R. (2013). Trade openness, foreign direct investment and economic growth in post-reform India. *Journal of Policy Modeling*, 35(6), 1125-1143.

Taguchi, H., & Vining, R. (2017). Trade liberalization and FDI inflows: A panel data analysis. *International Journal of Economics and Finance*, 9(11), 1-14.

Wheeler, D., & Mody, A. (1992). International investment location decisions: The case of U.S. firms. *Journal of International Economics*, 33(1-2), 57-76.

ຕາຕະລາງ 1: ການທົດສອບຄວາມສຳພັນໃນໄລຍະຍາວ (Panel Cointegration Test) ອັດຕາການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນປະເທດ ຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໃນກຸ່ມອາຊຽນດ້ວຍວິທີ Pedroni Test ແລະ ວິທີ Kao Test :

Panel cointegration tests.	
	Log (FDI)
Pedroni Test	
Panel Cointegration Statistic (Within-dimension)	
Panel v-Statistic	2.402625 (0.0081)**
Panel rho-Statistic	-2.880458 (0.0020)**
Panel PP-Statistic	-7.400271 (0.0000)***
Panel ADF-Statistic	-7.149548 (0.0000)***
Group Mean Panel Cointegration Statistic (Between-dimension)	
Group rho-Statistic	-1.130120 (0.1292)
Group PP-Statistic	-8.095253 (0.0000)***
Group ADF-Statistic	-7.352284 (0.0000)***
Kao Test	
ADF statistic	-6.851583 (0.0000)***

ຕາຕະລາງ 2: ການຄາດປະມານດ້ວຍ Panel Fully Modified Least Squares (FMOLS)

Panel FMOLS	
Log(GDP)	5.269300 (0.0000)***
Log(TOR)	2.624752 (0.0094)**

ຕາຕະລາງ 3: ການວິເຄາະຄຸນຍະພາບໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ເພື່ອເບິ່ງຄວາມເປັນເຫດເປັນດ້ວຍວິທີຂອງ Granger ໂດຍນຳໃສ່ແບບຈຳລອງ VECM (Vector Error Correction Model)

Variable	Short-run			Long-run
	Log(FDI)	Log(GDP)	Log(TOR)	ECM t-1
Log(FDI)		-1.353921*** (0.0016)	-1.684894*** (0.0000)	-0.001522 (0.9736)
Log(GDP)	-0.455398 (0.0000)***		-0.185893 (0.0009)***	0.001169 (0.8818)
Log(TOR)	-0.013233 (0.8745)	-0.440390*** (0.0000)		0.001493 (0.8723)